

ΣΥΝΑΡΟΜΗ

ΓΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

Εν Ἑλλάδι Δρ. 10

Εν τῇ Ἀλλοδαπῇ Φρ. χρ. 12

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΕ ΜΑΡΤΥΙΟΥ

Παρά τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσω-
τερικῶν καὶ Ἐκεί τῆς Κηπου.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μάνη καὶ Μανιάται, (Ἐπιστολὴ ἑβδόμη), ὑπὸ Π. Κ. Τὰ δύο θρανίουργεῖα, ὑπὸ Ν. Σωροκιάδου.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.

ΠΟΙΗΣΙΣ: Τὸ Μυστικόν, ὑπὸ Γ. Μαρτινέλη.

Μεταξὺ κύβλιος καὶ χειλέων. Διαλογὴ, ὑπὸ Δ. Α. Κορομηλῆ.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ.

ΑΗΜΟΣΙΑ ΥΓΙΕΙΝΗ: Πέρονες.

Ἐν τῇ **ΔΕΑΤΙΦ.** Ἡμερολόγιον. — Ἑορταὶ τῆς ἑβδομάδος. — Μικραὶ εἰδήσεις. — Ἰδιαίτερα γράμματα. — Ἀγγελίαι.
ΜΥΘΟΛΟΓΗΜΑ. Μαργαρίτα τῆς Κακ. Em. de Girardin.

ΜΑΝΗ ΚΑΙ ΜΑΝΙΑΤΑΙ(*)

Αγαπητὸ φίλε,

Ἐν τοῖς πρόσθεν ἔγραφα ἰδίως περὶ τῆς Μάνης καὶ τῶν Μανιατῶν τοῦ Ταΐναρου. Αὐτῇ πράγματι κεῖται ἡ χώρα τῆς Μάνης, ἀποτελοῦσα τμήμα μόνον τῆς Λακωνικῆς, λαβοῦσα δὲ τὸ ὄνομα ἐκ μεσαιωνικῆς πόλιτος, πρὸ αἰῶνων μεταβληθείσης εἰς ἑρείπια, ἐφ' ἧς οἱ φράγκοι Αὐθένται τοῦ Μωρέως ἀνήγειραν φρούριον. Κεῖμένη εἰς γθαμαλὸν ἀκρωτήριον, κατεσχέθη εὐκόλως ὑπὸ τῶν Βιλλαρδουίνων, ὁσέτινες ἐκείθεν, ἐκ τοῦ Λευκτροῦ καὶ τοῦ Μικίθρα ἐπατήρου καὶ περιστελλόν τὰς ἐπιδρομὰς τῶν μαχητῶν καὶ ἀνυποτάκτων πληθυσμῶν, αἵτινες ἔσχον ἐπὶ τῶν πλευρῶν καὶ τῶν δασῶν τοῦ Ταυγέτου τὰ ἀπρόσιτα αὐτῶν κρησφύγετα καὶ ὄρυμντῆρα. Ἡ Μάνη ἀπὸ τῆς μίας μόνον τῆς Λακωνικῆς ἐπαρχίας καὶ ἐπισκοπῆς, τὸ δὲ ὄνομα αὐτῆς ἐπεξετάθη βαθμηδὸν ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἑκατέρωθεν τοῦ Ταυγέτου ἐλευθερὰν χώραν, ὡς τὸ ὄνομα Μωρέως ἐπεξετάθη ἀπὸ τῆς πεδιάδος τῆς Ἡλείας ἐφ' ἅπασαν τὴν Πελοπόννησον, καὶ σήμερον ἀκόμη οἱ ἐξω τοῦ Ταΐναρου Μανιάταις καλοῦσι μόνον τοὺς αἰκούντας τὸ Ταΐναρον, στηριζόμενοι βεβαίως εἰς τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν.

Ἀπὸ τῆς σήμερον δὲ ἀρχομαι περιγράφων, ἕσον οἶον τε γοργότερον, τὰς χώρας τῆς λοιπῆς Λακωνικῆς, ἢ ἐξω Μάνης, ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς κόμης Οἰτύλου καὶ καταλήγων εἰς Ἀβίαν καὶ εἰς Ἀλμυρὸν, ὅθεν τεῖχος πολεμικόν, καταβαίνειν ἀπὸ τοῦ ὄρους καὶ καταλήγον εἰς τὴν θάλασσαν, ἀπέλειεν εἰς τοὺς κατακτητὰς τῆς χώρας τὴν εἰσόδον, καθώριζε δὲ τὸ ἱερὸν ἔδαφος τῆς Λακωνικῆς ἐλευθερίας. Τὴν χώραν ταύτην, κατ' ἐξοχὴν ὄχυρον καὶ ἀπρόσιτον, ἀποτελεῖ ἐπιμηχίς καὶ στενὸν ὄροπέδιον, ἐκτεινόμενον κυρίως ἀπὸ τῆς Οἰτύλου μέχρι τῆς Ζαρνάτας, διασχίζόμενον ὑπὸ πληθὺς φαράγγια βαθεῖων καὶ ἀδελ-

βάτων, ὑπερκείμενον τῆς πολυκομάντου θαλάσσης εἰς ὕψος πολλῶν ἑκατοντάδων ποδῶν, ἀπὸ δυσμῶν μὲν ὑπερασπιζόμενον ἐκ τῆς ἀλιμένου παραλίας, ἀπ' ἀνατολῶν δὲ προστατευόμενον ὑπὸ τῶν ὑψηλοτέρων κορυφῶν τοῦ Ταυγέτου, αἵτινες περιέχουσιν εὐαριθμούς, ἀλλ' ἰσχυροτάτας κλεισσοῦρας. Τὸ ἐν λόγῳ ὄροπέδιον εἶνε κατὰ φύσιν ὄχυρότατον φρούριον, ἀποκλειόμενον ἀνατολικῶς ἐκ τῶν ἀπροσπελάστων ὀρέων, ἀποτελεῖται ἐκ δυσμῶν ἐκ συνεχῶς σειρᾶς ἀβάτων κορυφῶν περιέχει δὲ μέγα πλῆθος σπηλαίων. Δύο τούτων ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Ζυγοῦ εἰσὶ μέγιστα καὶ ἀπέραντα τὴν ἑκτασιν, μαρτυροῦντα προδήλως, ὅτι τὸ ὄροπέδιον σχεδὸν ὀλόκληρον καὶ τὸ πλεῖστον τῆς ὄροσειρᾶς τοῦ Ταυγέτου ἴστανται ἐπὶ ἀπεράνται σπηλαίου. Ἀμφότερα τὰ σπηλαία καλοῦνται καταφύγια καὶ ἐρησιέμενον προφανῶς εἰς σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων, ἐν ἐποχαῖς πειρατικῶν ἐπιδρομῶν. Τὰ στόμα αὐτῶν προστατεύοντα δι' ἐπάλξεων καὶ ὄχυρώσεων ἐπισκίπτονται αὐτὰ πολλοὶ τῶν περιηγητῶν καὶ τῶν ξένων, περιγραφῆν δὲ τοῦ ἐνὸς ἐδημοσίευσεν ἀπὸ πολλῶν ἔτων ὁ κ. Στρούμπτος, ὁ Καθηγητὴς τῆς Φυσικῆς. Ἐν αὐτοῖς δὲ ὑπάρχουσι ἀταλακτίται θαυμάσιοι, αἰθουσαι ἀπέραντοι καὶ ἀτελεύτητοι, ἀφθονάτατα ὕδατα. Ἡ δὲ τοιαύτη γεωλογικὴ διαμόρφωσις τοῦ ὄροπέδιου ἐξηγεῖ τὸν λόγον, δι' ὃν πρὸς δυσμῶν τῆς ὄροσειρᾶς τοῦ Ταυγέτου οὐδεὶς ὑπάρχει ποταμὸς, ἐν ᾧ ἀπ' ἐναντίας ἐξ Ἀνατολῶν ῥέουσιν ἀφθονα ὕδατα, σχηματίζοντα ῥύακας καὶ ποταμούς. Ἐπὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τὰ καταρρέοντα ὕδατα ἐκβάλλουσιν ὑπογίως εἰς τὴν θάλασσαν καὶ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν πολλοῦ ἀναβαλόντα σχηματίζουσιν ἰσχυρὰ ῥεύματα τῶν ἀπὸ τοῦ βυθοῦ ἀνερχομένων ποταμῶν. Μεθ' ὅλα ὅμως ταῦτα, τὸ ὄροπέδιον περιέχει γαίας εὐφόρους, πηγὰς ὑδάτων ἀφθόνους, δάση ἐλαιῶν, δρυῶν, συκῶν, δένδρων ὀπωροφόρων παντοίων, ἀρκούντα πρὸς διατροφήν τοῦ ἐγχωρίου πληθυσμοῦ, καὶ τὰ ὄρη δὲν εἶνε ἑντελῶς ἔρημα ὕλης καὶ δασῶν. Ἡ ἐξω Μάνη δὲν ὁμοιάζει πρὸς τὸ ἀνυδροῦν καὶ καταξῆρον Ταΐναρον, τὸ Λευκτρον δὲ, ἢ Καρδαμύλη καὶ κατ' ἐξοχὴν ἡ Ἀβία περιέχουσιν εὐφορὸν ἔδαφος. Ἀποτελοῦσα δὲ τὸ ὄχυρότατον μέρος τῆς Λακωνικῆς, διέμεινεν ἐλευθερὰ πάντοτε, καὶ οὐδέποτε ἐβεβήλωσαν τὸ ἱερὸν αὐτῆς ἔδαφος οἱ ποδες τῶν κατακτητῶν. Οἱ Τούρκοι κατέλαβον μόνον τὴν Ζαρνάταν, αἰκοδομήσαντες φρούριον, καὶ ἐδιώχθησαν ὑπὸ τοῦ Μοροζίνη καὶ οἱ Φράγκοι τοῦ ἀρχαίου Λευκτροῦ τὴν παραλίαν ἀκρόπολιν ἀπὸ τῆς Ζαρνάτας ὅμως μέχρι τῆς Οἰτύλου, τὸ φεβερῶν ὄροπέδιον διετέλεσεν ἀνέκαθεν ὄλως ἀπρόσιτον

εἰς καὶς ἐπιδρομὰς. Ἐκεῖ διετηρήθησαν μέχρι τῆς σήμερον ἀμετάβλητα τὰ ὀνόματα τῶν ἐλευθερολακωνικῶν πόλεων τοῦ Λευκτροῦ, τῆς Οἰτύλου, ἢ Βοιτύλου, καὶ τῆς Καρδαμύλης. Ἐκεῖ φαίνονται ἐτι τὰ ἑρείπια τῆς Πέφνου καὶ πλείστων κωμῶν, τὰ δὲ ἑρείπια τῶν Θαλαμῶν, ἢ Βοιωτῶν κατὰ Στράβωνα, μαρτυροῦσι πόλιν εὐδαιμονα καὶ πολυάνθρωπον. Ἐκεῖ, τέλος, κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς Τουρκικῆς κατακτητικῆς συνεκκεντρώθη μέγας πληθυσμὸς, φεύγων τὴν μάχαιραν καὶ τὴν δουλείαν, εὖρον δὲ ἀσφαλὲς καταφύγιον πάντα ἐπιφανῆ γένη τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἐμορφώθη ἑστία ἀσθετοῦς ἐπαναστάσεων πρὸς ἀπόσειν τοῦ μουσουλμανικοῦ ζυγοῦ.

Τ' ἀνωτέρω ἀρκοῦσιν, ὡς νομίζω, ὅπως οἱ ἀναγνώσται τῆς ἑβδομάδος συλλάβωσι γενικὴν τινὰ ἰδέαν περὶ τῆς χώρας, ἦτις, ἐξω Μάνη καλουμένη, παρέχει ἀφθονίαν ποητικῶν ἐμπνεύσεων, ἀνεξάντητον ὕλην ἱστορικῶν καὶ ἀρχαιολογικῶν μελετῶν. Ἀρχομαι δὲ ἤδη, συνεχίζων καὶ συστηματοποιῶν τὴν ἀφήγησιν τῶν ὀδοιπορικῶν ἀναμνήσεων, ἀπὸ τῆς κόμης Οἰτύλου. Ἡ ἀρχαία αὕτη ἐλευθερολακωνικὴ πόλις, ἀπαρτίζουσα σήμερον κόμην τριακοσίων περίπου οἰκογενειῶν, κεῖται ἐπὶ τῆς ὄφρους τοῦ ὄροπέδιου καὶ ὑπέρεκειται μεγαλοπρεπῶς τῆς θαλάσσης, ἐμποιοῦσα ὑπερήφανον ἐντύπων. Ἡ ἀρχαία πόλις, ὀλίγον κατωτέρω κειμένη, ἐπὶ τοῦ πρανοῦς τοῦ κρηνοῦ, καλεῖται *Παλιόχωρα*, ὁμοίως δὲ καλοῦνται τὰ ἑδάφη, ὅπου κεῖνται τὰ ἑρείπια τῶν Θαλαμῶν καὶ τῆς Ἀβίας. Ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων, περὶ ὧν ποιεῖται λόγον ὁ περιηγητὴς Παισανίας, ὑπολείπονται ἔχρη ἐλάχιστα ἐπὶ τοῦ ἀνεξερευνητοῦ ἑδάφους, τεμάχια δὲ ἐπιγραφῶν, ἀγαλμάτων, κιονοκράνων, μετωπῶν φαίνονται ἐντετεχισμένα ἐπὶ χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ πρὸ ὀλίγου ἐκλάπη, ἀποσπασθὲν ἀπὸ τοῦ γαοῦ τῆς ἁγίας Τριάδος, ἐνεπίγραφον ἀνάγλυφον. Σώζεται μόνον ἡ πηγὴ τῆς πόλεως, τὴν ἀρχαίαν διατηροῦσα ἐτι ἐπὶ τοῦ βράχου κατασκευὴν, καὶ καλεῖται «Φαβατοῦ». Κατὰ ἀστικὴν διήγησιν τῶν Μανιατῶν, διακωμωδοῦντων τὸν χαρακτήρα τῶν Βοιωτικῶν, ἡ πηγὴ αὕτη κέκτηται τὴν δύναμιν δυσκαρίστου τινὸς Κασταλίας, καὶ ἐπιτεργεῖ κάκιστα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν, καθιστῶσα τοὺς πίνοντας θεοφορήτους καὶ ἐκφρόνας, κατὰ τὴν ἑκφρασιν τοῦ Χαϊρωνεῶς. Μεμφόμενοι τινὸς ἐλαφρότητα οἱ ἐπιχάριτες εἰρωνες Ἀρεοπολίται, λέγουσιν ὅτι «ἐπιτε ἀπὸ τὴν Φαβατοῦ.» Τὸ Βοιωτικὸν, ἐντούτοις, ὑπήρξε πείριωγμον κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς μουσουλμανικῆς κατακτητικῆς. Ἀναδειχθὲν φωλεὰ φεβερῶν πειρατῶν, ἐκλήθη μικρὸν Ἀλγέριον, καὶ ὁ λιμὴν αὐτοῦ, τὸ ἔρημον

(*) Ἐπιστολὴ ἑβδόμη.

τέλος αναλαμβάνει την διεύθυνσιν της εφημερίδος του Κατάρ...

Ο ήλιος είναι και ούτος, πρό πάντων ούτος, απαραίτητος φίλος και σύντροφος.

Η Γη τον 'Ηλιο αγαπά... όπως έφαλλεν εν τῷ παρελθόντι φύλλῳ τρυφερός και ευέλπις ποιητής.

Μία νύκτα, μία μοναχὴ κι' ἔμένα νὰ χαρίσης, και τῆ συνιστώμεν νὰ τῷ ζητήσῃ τουλάχιστον τὴν φωτογραφίαν του!

Συνελήθη ποτὲ ὁ μέγας Σερβαντὲς ὑπὸ πειρατῶν και ἀπήχθη εἰς Ἀλγέριον.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΙΕΙΝΗ ΠΕΠΟΝΕΣ

Ἦδη, ὅτε αἱ ἀγοραὶ βρῖθουσι τῶν ὠραιωτέρων ὀπωρῶν και ἀνά τὰς ὁδοὺς περιέρχονται γραφικὸν προβάλλοντες ἐκ τῶν κοφίνων οἱ δρεσερῶταροι τοῦ θέρους ἀντιπρόσωποι...

Αἱ κακαὶ γλώσσαι διαδίδουσιν ὅτι οἱ πέπονες ὁμοιάζουσι τοὺς φίλους και ὅτι πρέπει νὰ δοκιμάσῃ τις τεσσαράκοντα τοῦλάχιστον...

Καθ' ὅσον πρόβαινε ἡ ὄριμασις, αὐξάνεται και καθίσταται ἡδύτατον τοῦ πέπονος τὸ ἄρωμα...

Ἐπιτρέπεται ἄρα γὰρ νὰ πιστεύσωμεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἐγκρίτου συγγραφέως, ὅτι οἱ πέπονες ἐφένουσιν...

Τοῦτο θὰ ἐνθυμῶμαι τοῖς ἀναγνώσταις τῆς 'Εβδομάδος τὴν ἐν Πατισίῳ οἰκίαν τοῦ κ. Μελοσιέδου...

Ἄξιος προσοχῆς εἶνε ἀλλαγὴ και ὁ παρ' ἡμῖν ἀπορριπτόμενος φίλος...

Χρῆσι δὲ τοῦ πέπονος ὡς μέσου θεραπευτικοῦ ποιοῦσιν ἐν ἀπάσει τὰς περιπτώσεις ἐν αἷς ἀνάγκη νὰ κατασταλῇ ὁ ἐρεθισμὸς...

Ὁ πέπων δὲν εἶνε κατάλληλος διὰ πάντας τοὺς στομάχους.

Ἐάν ὅμως ᾄσῃ πεποικισμένῳ δι' εὐρώστου και δεδοκιμασμένου στομάχου, ἐκλέγεται μεταξὺ τῶν ὀπωρῶν ἐκείνην ἧς ἡ σὰρξ εἶνε σακαρώδης και ἀρωματικὴ...

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΤΙΜΗ ΛΙΤΕΡΑΙΩΝ. Ὁ στίχος ἀπᾶξ ὀρ. 1, δις 1,50. Διὰ πολλοῦντιρας κῆταχορῖαισι κατ' ἀποκοπήν.

ΕΒΔΟΜΑΣ Παρακαλοῦνται οἱ ἀλλόστοντες κατοικίαι κ. κ. συνδρομηταὶ ἡμῶν...

CH. DICKENS ΤΑ ΔΥΣΚΟΛΑ ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ 2ου ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ. ΑΘΗΝΑΙ 1887

ΕΒΔΟΜΑΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΓΡΑΦΕΙΑ Πλατεία ΚΕ' Μαρτίου...

Η ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ γνωστοποιεῖ ὅτι ὕδωρ ἐκ τοῦ θραγαγονείου τῆς πόλεως μετ' ἐνέχθη...

ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ ΑΓΓΛΟΥ Τακτικά ἀναχωρήσεις ἐκ Πειραιῶς κατ' ἐπίθετον εἰς Κρήτην κατὰ Σάββατον 4 μ. μ.

LAROUSSE Τὸ μέγα γλωσσικὸν ἑλληνικὸν ἑπιπέδικον ἑσπέρικον ἑπιπέδικον...

ΑΡΜΟΛΟΓΙΟΝ ΣΙΑΦΡΑΔΡΟΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ 'Εξεδόθησαν 110) Ἐγχειρίδιον οἰκιακῆς οἰκονομίας...

ΤΟ ΕΛΛΗΝ. ΙΔΙΩΤΙΚΟΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΕΙΟΝ Β. Ν. ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ γνωρίζει ὅτι πρὸς ταῖς λειτουργίαις ἤδη δεῦρο γυμνασιακῆς τάξεως...

